

Ar vyriausybės efektyviai vykdo Skaitmeninę darbotvarkę?

Nadia Babaali, „FTTH Council Europe“ komunikacijos direktorė

BRIUSELIS, 2012 m. birželio 28 d. Devynioliktojo amžiaus viduryje Prancūzijos miestas Alansonas buvo svarbi kryžkelė tarp Paryžiaus ir Vakarinės Prancūzijos, dydžiu panašus į savo regioninį varžovą Le Maną. Tuomet atvyko traukinys. Tiksliau, jis neatvyko į Alansoną. Tarp Paryžiaus ir Vakarų Prancūzijos einantis geležinkelis kirto Le Maną, o Alansonas buvo paliktas nuošalyje. Pastarasis miestas nuniro į ekonominės stagnacijos laikotarpį, o Le Manas suklestėjo.

Šiandien būtent itin spartaus plačiajuosčio ryšio infrastruktūra taps lemiamu faktoriumi, užtikrinant miestų ir regionų ekonominę sėkmę. Pavyzdžiui, Europos Komisija (EK) numato, kad plačiajuosčio ryšio skverbčiai padidėjus 10 proc., ekonomika išauga nuo 1 iki 1,5 proc. Siekiant paskatinti šį augimą, Europos Sąjungos (ES) valstybės narės skatinamos įgyvendinti EK Skaitmeninę darbotvarkę – daugiaaspektį projektą, skirtą bendrai Europos skaitmeninių paslaugų rinkai sukurti.

Skaitmeninės darbotvarkės (DAE) šerdis – plačiajuosčio ryšio infrastruktūros projektas, kurį įgyvendinant siekiama užtikrinti, kad būtų teikiamos paslaugos, padedančios plėtoti Europos ekonomiką. EK paskaičiavo, kad norint, jog Europa išliktų konkurencinga kitiems pasaulio regionams, 2020 metais jai reikės naujos kartos prieigos (NKP) tinklų. Jie turėtų užtikrinti, kad 50 proc. Europos namų ūkių būtų pasirašę abonentinės 100 megabitų per sekundę (Mb/s) spartos interneto teikimo sutartis ir kad visiems namų ūkiams būtų prieinama mažiausiai 30 Mb/s atsisiuntimo sparta. Iki šiol 21 valstybė narė nurodė kiekybinės aprėpties tikslus NKP diegti, kur atsisiuntimo tikslinis greitis būtų nuo 25 Mb/s iki 1 gigabito per sekundę (Gb/s), o aprėpties rodikliai – nuo 75 iki 100 proc. namų ūkių ar gyventojų.

Tačiau, vertinant šių tikslų įgyvendinimą, dar negalima kalbėti apie plataus masto labai reikalingų itin spartaus plačiajuosčio ryšio tinklų tiesimą ir su tuo susijusių šviesolaidžio iki namų (angl. *fiber to the home*, FTTH) naudojimo padidėjimą. Tai lemia Europos atsilikimą nuo kitų regionų. 2011 m. pabaigoje Europos Sąjungoje buvo 4,5 milijono šviesolaidžio, nutiesto iki pastato (angl. *fiber to the building* – FTTH/B) abonentų. Rinkos tyrimų bendrovės IDATE duomenimis, Azijos ir Ramiojo vandenyno regione buvo 54,3 milijono FTTH/B abonentų, o Šiaurės Amerikoje – 9,7 milijono. Pagrindinėse ekonomikose – Vokietijoje, Didžiojoje Britanijoje ir Ispanijoje, FTTH skverbtis siekė mažiau nei 1 proc. visų namų ūkių.

Siekdamos paversti DAE tikslus realybe, vyriausybės turi aktyviau kurti reikalingus įstatymus ir paskatas, kad užtikrintų, jog iki 2020 metų galutinio termino būtų sukurta pakankamai NKP tinklų. Tai padėtų atsirasti paprastesnių įstatymų ir naujos infrastruktūros, palengvinsiančios prekybą tarp valstybių ir paskatinsiančios ekonomikos plėtrą, deriniui.

Vienas pagrindinių Skaitmeninės darbotvarkės variklių yra noras panaikinti galimas skaitmenines prarajas valstybėse, kuriose komerciniai operatoriai turėtų mažai arba visai neturėtų paskatų tiesti spartaus ryšio infrastruktūrą tam tikrose vietovėse. Ir vėl, vis dar reikia imtis veiksmų. Vienas iš sprendimų būtų vyriausybėms sukurti viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės (VPP) modelius

nacionaliniu ar vietiniu lygiu. Tai palengvintų spartaus ryšio tinklų finansavimą ir galiausiai leistų atsirasti paslaugoms, kurios būtų naudingos mokesčių mokėtojams.

EBPO tyrimas parodė, kad įdiegus NKP infrastruktūrą, atsiranda galimybė sąnaudų sutaupyti vien keturiose ekonomikos srityse – transporto, sveikatos, elektros ir švietimo – ir tai pateisintų nacionalinio FTTH tinklo sukūrimą. Be abejonės, FTTH tinklų kūrimą palengvinančios vyriausybės galės efektyviau teikti pagrindines viešąsias paslaugas: pavyzdžiui, sveikatos paslaugų teikimas internetu suteiks galimybę vaizdu teikti nuotolines konsultacijas kaimo vietovėse ir tiems ligoniams, kurie negali lankytis poliklinikoje. Be to, piliečiams, namuose turintiems itin spartaus ryšio tinklo prieigą, bus lengviau užsiimti nuotoliniu darbu. Tai būtų labai naudinga bendrovėms, kalbant apie sąnaudų taupymą ir galimybes darbuotojams dirbti lanksčiau. Savo ruožtu tai atveria naujų galimybių pagerinti kaimo ar kitų prasčiau gyvenančių vietovių gyventojų padėtį.

Tačiau iki šiol EK apibūdina regionų vyriausybių pažangą įgyvendinti Skaitmeninę darbotvarkę kaip „vidutinę“. Daug veiksnių stabdo vyriausybių veiksmus, iš kurių ne pats mažiausias yra sąnaudos. Pagal Skaitmeninės darbotvarkės plačiajuosčio ryšio įvertinimus, 100 Mb/s spartos prieigos teikimas 50 proc. Europos namų ūkių kainuotų nuo 181 iki 268 milijardų eurų. Pirminiai sąnaudų modelio, kurį dabar kuria „FTTH Council Europe“, rezultatai rodo, kad Skaitmeninės darbotvarkės tikslų FTTH įgyvendinimo išlaidos būtų mažesnės ir tam reikėtų iš viso apie 192 milijardų eurų investicijų. Be to, pastebima, kad yra puikių galimybių taupyti, pavyzdžiui, iš naujo naudojant ar dalijantis esama infrastruktūra. Tokių taupymo priemonių koordinavimas turėtų tapti pagrindine vyriausybių ir reglamentuojančių institucijų užduotimi.

Pastebimi vilčių teikiantys ženklai, kad privačios ir savivaldybių organizacijos vis dažniau imasi veiksmų, o tai reiškia, jog vyriausybėms nereikės vienoms apmokėti sąskaitų. Taigi padaugės didmeninių ir mažmeninių šviesolaidinio ryšio prieigos tinklų, kuriais bus teikiamos novatoriškos ateities paslaugos.

Kai kurie Europos miestai jau pripažino itin spartaus ryšio FTTH tinklų svarbą užtikrinant jų ekonominę ateitį ir paskatino privačias bendroves į tai investuoti. Pavyzdžiui, Miunchene komunalinių paslaugų bendrovė SWM kartu su telekomunikacijų operatore „M-net“ investuoja 250 milijonų eurų į FTTH tinklų sukūrimą ir tikisi, kad iki 2013 metų prie jų bus prijungta 350 tūkst. būstų, arba pusė visų miesto namų. Stokholmo savivaldybė sukūrė organizaciją, kurią finansuoja beveik vien komercinės bendrovės. Taip siekiama sukurti didmeninį FTTH tinklą ir išnuomoti šviesolaidinio ryšio linijas privatiems paslaugų teikėjams.

Nyderlandų privatūs investuotojai prisidėjo prie veikiančios KPN, siekdami pasiūlyti FTTH didžiajai gyventojų daliai per 5–10 metų. Šiuo metu jau aprėpta 1 milijonas namų, iš kurių 40 proc. yra abonentai. Tuo tarpu Didžiojoje Britanijoje „CityFibre“ siekia nutiesti ne lėtesnį nei 100 M/ps šviesolaidinį tinklą FTTH į milijoną namų ir 50 tūkst. verslo įmonių mažesniuose miestuose.

Tačiau tam, kad būtų užtikrintos strateginės nacionalinės struktūros, Europos vyriausybės turi vaidinti esminį vaidmenį ir garantuoti koordinavimą tarp visų suinteresuotų šalių, įskaitant vietos ir regionines valdžios institucijas, privačius investuotojus ir reglamentuojančias institucijas. Pavyzdžiui, Portugalija skyrė Europos ekonomikos atkūrimo plano lėšas naujos kartos prieigos tinklams 140 kaimo savivaldybių kurti, reikalaujama konkurso dalyvių prijungti ne mažiau kaip 50 proc. regiono gyventojų prie 40 M/ps ar spartesnės prieigos. Ši valstybė taip pat suteikė 800 milijonų eurų kredito liniją investuotojams į NKP tinklus. Tuo tarpu Prancūzija sukūrė reglamentą, kuriuo palengvinamas

operatorių tarpusavio bendradarbiavimas tiesiant FTTH. Siekiama, kad iki 2020 metų itin spartus plėtimasis ryšys pasiektų 70 proc. gyventojų, o iki 2025 metų – visus šalies gyventojus. 2011 m. pabaigoje Prancūzijos telekomunikacijų bendrovės reglamentuojanti institucija nustatė, kad maždaug pusė iš reikalingų 19 milijardų eurų, skirtų itin sparčiam plėtimuisi ryšiui tiesti nacionaliniu mastu, gaunama iš viešojo finansavimo.

Realybė vyriausybėms ir jų partneriams aiški. Kadangi kuriamos naujos viešosios bei privačios paslaugos ir priemonės, kurioms reikia daugiau pralaidos, pirmenybė turėtų būti teikiama ateityje veiksmingai infrastruktūrai, galinčiai prisitaikyti prie plėtimuisi ryšio panaudojimo plėtros ir pokyčių. Priešingai nei šviesolaidis, ateinantis į paskirstymo punktus (FTTC), kurį riboja jo priklausomybė nuo varinių tinklų, FTTH nuo pat pradžių suteikia itin spartų šviesolaidinį ryšį iki pastato.

Itin spartaus plėtimuisi ryšio FTTH tinklai turi vaidinti pagrindinį vaidmenį užtikrinant Europai konkurencingą ir klestinčią ateitį. Tačiau tie tinklai gali pakeisti vietinę ir šalių ekonomiką tik tuo atveju, jei jie bus plačiai išplėtoti. Atsižvelgiant į didelį tokios infrastruktūros projekto mastą, vyriausybės ir sprendimų priėmėjai turi imtis priemonių koordinuoti privačias ir viešąsias investicijas, kad tinklai būtų sukurti rentabiliai ir laiku.

Deja, dauguma vyriausybių vis dar nesiryžta imtis rimtų veiksmų NKP infrastruktūrai, kuri tikrai bus veiksminga ateityje, kurti. Iš tikrųjų, kai kurios jų vis dar abejoja dėl poreikio nustatyti Skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimo tikslus. Tačiau istorija rodo, kad ekonomikos transformacija priklauso nuo infrastruktūros. Jei Europa nepradės rimtai įgyvendinti plėtimuisi ryšio tinklų projekto rytoj, žemyną gali ištikti devynioliktojo amžiaus Alansono likimas ir ji gali nepatirti ekonomikos augimo, kurio jai šiuo metu be galo reikia.

Apie „FTTH Council Europe“:

„FTTH Council Europe“ yra organizacija, besirūpinanti šviesolaidinio interneto plėtra ir tuo, kad itin sparčios prieigos technologijos būtų pasiekiamos ir privatiems vartotojams, ir verslui. Ji tiki, kad rūpindamasi šiomis technologijomis, padės plėtoti naujas paslaugas, kurios pagerins gyvenimo kokybę, sukurs geresnę aplinką ir padidins ekonomikos konkurencingumą. „FTTH Council Europe“ dirba daugiau nei 150 žmonių.

www.ftthcouncil.eu.

Daugiau informacijos:

Nadia Babaali

„FTTH Council Europe“

komunikacijos direktorė

Tel. +33 (0) 6 20 88 72 38

El. p. nadia.babaali@ftthcouncil.eu